

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 1442 של הממשלה מיום 15.05.2022 .

1442.

תוכנית רב-שנתית לפיתוח העיר אילת וחבל אילות כמוקד לאומי ובין-לאומי לייצור מזון מן הים ומהמדבר לשנים 2022 - 2026 ותיקון החלטת ממשלה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטות הממשלה מספר 4848 מיום 01.07.2012 (להלן – החלטה 4848) ומספר 4662 מיום 4.8.2019 (להלן – החלטה 4662) :

להפעיל תוכנית רב-שנתית לפיתוח העיר אילת והמועצה האזורית חבל אילות (להלן – חבל אילות), על יסוד ההנמקות שבפרק העדיפות הלאומית של החלטה 4662 וכמפורט להלן, לצורך השגת שיפור משמעותי באיכות החיים של תושבי האזור באמצעות פיתוח מנועי צמיחה, חדשנות ויכולות ייצור של מזון מן הים ומהמדבר והפיכת העיר והאזור למרכז לאומי ובין-לאומי למחקר ופיתוח בתחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים והמדבר, לנוכח אתגרי תהליכי שינוי אקלים ומדבור ולצורך חיזוק ביטחון המזון של ישראל:

1. מטרת ההחלטה

א. ביסוס מעמד אילת וחבל אילות כמרכז מחקרי ויישומי לאומי ובין-לאומי בתחומי המזון מן הים והמדבר, הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים והמדבר.

ב. קידום תכנון ופיתוח פארק חקלאות ימית ותעשיית מזון ומוצרים מן הים באתרי המשתלות, עמרם ומרחב עברונה (להלן – הפארק), תוך שילוב אזור תעשייה במרחב עברונה על מנת לאפשר כניסת יזמים, חברות ויצרנים חקלאיים.

ג. סיוע לצמיחה כלכלית והגדלת גיוון מקורות התעסוקה באזור אילת וחבל אילות בתחומי התעשיות הנלוות לביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים.

2. תחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים והמדבר

בהמשך להחלטה 4848 ולהחלטה 4662, להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן – משרד החקלאות), המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, משרד הכלכלה והתעשייה ומשרד האוצר לקדם את הפיכת אזור אילת וחבל אילות למרכז מחקרי ויישומי בין-לאומי מוביל בתחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים והמדבר, באמצעות קידום אקו-סיסטם ומרכזים חינוכיים והקמת פארק חקלאות ימית יצרני ואזור תעשייה משולב במרחב עברונה בשטח של לפחות 100 דונם, בהתייחס להחלטת הממשלה מס' 2381 מיום 28.12.2014. יובהר כי כל הפיתוח החקלאי ייעשה על היבשה ובמסגרת היתרי הזרמה לים, תוך מתן פתרונות לתוצרי לוואי של הפעילות החקלאית ושימת דגש על צמצום ההשפעות הסביבתיות ואי פגיעה בערכי הטבע הימיים והמדבריים כדלקמן:

פארק חקלאות ימית ותעשיית מזון ומוצרים מן הים .:

א. **תוכנית עבודה ולוחות זמנים לפיתוח תשתיות בפארק** - להטיל על משרד החקלאות להקים צוות עבודה בין-משרדי שיגבש תוכנית עבודה אופרטיבית והנחיות, הכוללת לוחות זמנים, קידום תכנון לצורך פיתוח תשתיות באתרי הפארק, לרבות פתרונות תקציביים, וככל שיאושרו, סיוע בהשקעות, סיוע בהובלה, פינוי מי-ים ומתקני טיפול במי פלט לאתרים משתלוח, עמרם ומרחב עברונה ואזור התעשייה המשולב במרחב עברונה, וזאת על מנת לעודד הקמת מתקנים חקלאיים ומפעלי תעשייה לקידום תעשייה בתחום ייצור מוצרים שמקורם בחומרי גלם מהים או מהמדבר. הרכב צוות העבודה הבין-משרדי יכלול:

1. נציג משרד החקלאות שימנה שר החקלאות ופיתוח הכפר – יו"ר משותף;

2. נציג משרד האוצר שימנה שר האוצר – יו"ר משותף;

3. נציג משרד הכלכלה והתעשייה שתמנה שרת הכלכלה והתעשייה – חבר;

4. נציג רשות מקרקעי ישראל שימנה מנהל רשות מקרקעי ישראל – חבר;

5. נציג הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן – רשות המים) שימנה מנהל רשות המים – חבר;

6. נציג המשרד להגנת הסביבה שתמנה השרה להגנת הסביבה – חבר.

צוות העבודה ימליץ על הליך להקצאת מתחמי קרקע חקלאית באזור בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל, ויבחן עם רשות מקרקעי ישראל פתרונות לפיתוח השטחים ועם רשות המים פתרונות להקמת תשתיות הובלה וטיפול במי פלט. הצוות יסיים את עבודתו ויגיש את המלצותיו לשרים במשרדים הרלוונטיים, בתוך 90 יום מיום קבלת החלטה זו.

יובהר כי בסמכות הצוות להמליץ אך לא לחייב את הממשלה בהוצאה תקציבית או בהפחתת הכנסה, וכל הוצאה או הפחתת הכנסה של כספים כפופה לאישור הממשלה.

ב. **אתר המשתלות -** לצורך סיוע במימון ביצוע עבודות פיתוח השטח והתשתיות באתר המשתלות יקצה משרד האוצר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר 6 מיליון ₪, המהווים 60% מתוך אומדן היקף ההשקעות הכולל, ואשר יועברו באמצעות מנהלת ההשקעות שבמשרד החקלאות ופיתוח הכפר. תקציב של 2 מיליון ש"ח יועבר בשנת 2022 ו-4 מיליון ₪ יועברו בשנת 2023. יתרת ההשקעה בפיתוח תמומן מתשלומי היצרנים החקלאים אשר יחכרו שטחים באתר זה. קידום תשתיות אלו יבוצע במסגרת היתרי ההזרמה של הוועדה הבין-משרדית להיתר הזרמה.

כמו כן, לצורך סיוע בהפעלת מתקן חלוץ לטיפול במי פלט (להלן – מטפ"י) באתר המשתלות, יקצה משרד האוצר למשרד החקלאות 2 מיליון ₪ בשנת 2022 על מנת להבטיח הצלחת הפעלתו, כאמצעי לצמצום השפעות סביבתיות על מפרץ אילת.

ג. **טיפול במי פלט באתר המשתלות -** לרשום את הודעת רשות המים כי תבחן את האפשרות לשלב, במסגרת הפעילות המתוכננת, את ספקי המים באזור, ולקדם תכנון כללי לטובת הקמה והפעלה של תשתיות הובלה ופינוי מי ים וטיפול במי פלט ממתקני הגידול, במסגרת תקציב המיזם ותשלומי היצרנים החקלאיים המשתמשים במי הים. קידום תשתיות אלו יבוצע במסגרת היתרי הזרמה של הוועדה הבין-משרדית להיתר הזרמה, לרבות טיפול בתוצרי לוואי.

ד. **סיוע ליצרנים חקלאיים -** להנחות את משרד החקלאות לפעול, באמצעות מנהלת ההשקעות במשרד, לתמיכה במבקשים שיימצאו זכאים במסגרת נוהל תמיכה ייעודי שיפרסם המשרד, לטובת הקמת מיזמי חקלאות ימית ומדברית של ייצור מוצרים שמקורם בחומרי גלם מהים והמדבר באילת וחבל אילות ובאתרי המשתלות, עמרם ומרחב עברונה.

מזכירות הממשלה

לצורך יישום סעיף זה, יקצה משרד האוצר למשרד החקלאות 2
מלש"ח בשנת 2022 ו-3 מלש"ח בשנת 2023 ומשרד החקלאות יקצה
15 מלש"ח מתקציבו, כך שחלוקת התקציב תהיה על פני השנים 2026-
2022 כדלקמן :

שנה	2022	2023	2024	2025	2026	סה"כ למשרד
תקציב משרד האוצר	2	3	0	0	0	5
תקציב משרד החקלאות	0	0	5	5	5	15
סה"כ תקציב משותף	2	3	5	5	5	20

בכפוף לקיומו של תקציב ובכפוף לאמור בחוק יסודות התקציב,
התשמ"ה-1985, ניתן יהיה להעביר סכומים שלא נוצלו מתקציב
משרד החקלאות בשנה אחת לשנה שאחריה.

ה. **אזור תעשייה משולב במרחב עברונה וסביבתו** - בכפוף להגשת
תוכנית שינוי ייעוד מחקלאות לעירוב שימושים של תעשייה
וחקלאות, כך שתתאפשר הקמת מפעלי תעשייה בשטח כולל של לכל
הפחות 100 דונם במרחב עברונה וסביבתו, בהתאם להחלטה 4662,
בהתייחס להחלטת הממשלה מס' 2381 וככל שתאושר על ידי
מוסדות התכנון המוסמכים ובשלב שיווק הקרקע:

1. משרד הכלכלה והתעשייה ייתן המלצות במגרשים אלו
למפעלים שתחום עיסוקם תעשייה או מלאכה לפי תקנה
25(5)(ב) לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993 ובהתאם
להוראות ונוהלי המשרד לעניין מתן המלצות כאמור, ובלבד
שהמפעל יוקם בשטח שמיועד לתעשייה במגרש.

2. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה, בשיתוף עם רשות
מקרקעי ישראל ובהתייעצות עם משרד החקלאות, לפעול
לשיווק המגרשים באזור התעשייה המשולב כך שתתאפשר
הקמת מיזמים תעשייתיים הדורשים גם שטחים חקלאיים,
לשם קידום תעשייה בתחום ייצור מוצרים שמקורם בחומרי

גלם מהים או מהמדבר באילת ובחבל אילות (להלן – מיזמים תעשייתיים).

3. למיזמים תעשייתיים ניתן יהיה להגיש בקשות לקבלת סיוע ממשרד הכלכלה והתעשייה בהתאם לנוהלי המשרד. למיזמים בתחום החקלאות ניתן יהיה להגיש בקשות תמיכה ממשרד החקלאות.

4. קידום השקעות הון בתעשייה

להנחות את מנהל הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה במשרד הכלכלה והתעשייה להביא בפני מינהלת הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה הצעה לקבוע כי בכללי המינהלת יוארך מתן התיעדוף הדיוני בהתאם לשנות תוקפה של החלטה זו, עבור תוכניות השקעה למפעלי תעשייה באילת וחבל אילות אשר פעילותם התעשייתית עוסקת בייצור מוצרים שמקורם בחומרי גלם מהים או המדבר, ואשר עומדות בתנאי הסף הקבועים בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 ובקריטריונים הקבועים בנוהלי המינהלה.

5. תכנית אסטרטגית לאומית לענף החקלאות הימית

להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר להכין תכנית אסטרטגית לאומית לפיתוח והרחבת החקלאות והביוטכנולוגיה הימית בישראל, וזאת מתוך הכרה שחלקים ניכרים מהיישום של תוצאות המחקר והפיתוח שיפותחו באילת ובחבל אילות ייושמו ברחבי ישראל ובים התיכון כמרחב יישומי עיקרי של הענף. התוכנית האסטרטגית תכלול פתרונות תשתיתיים, הסרת חסמים לרבות בים התיכון, מענה לצורך ברציפים תפעוליים, קידום ופרסום מכרזי קרקע ושטחים ימיים, במטרה להביא לחיזוק המעטפת והבסיס הכלכלי של ייצור מזון מהים, וזאת בהלימה להחלטת ממשלה 3368 בדבר הפסקת פעילות החקלאות הימית במפרץ אילת. התכנית האסטרטגית תתואם עם צוות היגוי בין-משרדי בהובלת משרד החקלאות ובהשתתפות הרפרנטים המקצועיים של המשרדים הבאים:

1. נציג מקצועי של משרד החקלאות, שתמנה מנכ"ל משרד החקלאות (יו"ר);

2. נציג מקצועי של משרד האוצר, שימנה מנכ"ל משרד האוצר;

3. נציג מקצועי של משרד הכלכלה והתעשייה, שימנה מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה;

4. נציג מקצועי של משרד האנרגיה שימנה מנכ"ל משרד האנרגיה ;
5. נציג מקצועי של המשרד להגנת הסביבה שתמנה מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה ;
6. נציג מקצועי של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, שתמנה מנכ"לית משרד התחבורה והבטיחות בדרכים ;
7. נציג מקצועי של רשות מקרקעי ישראל שימנה מנהל רשות מקרקעי ישראל ;
8. נציג מקצועי של רשות המים, שימנה מנהל רשות המים ;
9. נציג מינהל המחקר החקלאי שתמנה מנכ"לית משרד החקלאות.
10. נציג משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה שתמנה מנכ"לית משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה.

יו"ר הצוות יהיה רשאי לזמן לדיוני הצוות מומחי תוכן מקצועיים בהתאם לצורך. נציג מקצועי מטעם רשות הטבע והגנים יצורף כמשקף. התוכנית תושלם בתוך 6 חודשים מיום קבלת החלטה זו.

4. **קידום אקוסיסטם חינוכי ואקדמי באזור אילת וחבל אילות בתחום הביטכנולוגיה הימית וחקלאות המים**

א. **גיבוש תוכנית חינוכית בית ספרית** – להטיל על המשרד לשיתוף פעולה אזורי ומשרד החקלאות לגבש תוכנית חינוכית דיגיטלית, באישור משרד החינוך, שתתבסס על המאפיינים המשותפים לאזור העיר אילת וחבל אילות, ולאזורים מחוץ לישראל המזמנים אתגרים דומים, ותשלב שיתופי פעולה עם גופי המחקר המעורבים. לצורך סעיף זה יקצה המשרד לשיתוף פעולה אזורי לעיריית אילת 250 אלש"ח בשנת 2022.

ב. **קידום מחקר והוראה אקדמיים** – לפנות בבקשה לוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (להלן – ות"ת) לבחון את האפשרות לתמיכה בקידום מחקר והוראה באילת ובחבל אילות ומיסוד מתווים לעיבוי וחיזוק ההכשרה האקדמית וקהילת המחקר בתחומים רלוונטיים כגון מזון מהים ומהמדבר. אין באמור כדי לגרוע מסמכויות ועצמאות ות"ת ומל"ג. ככל שתחליט ות"ת על תמיכה באחד או יותר מהאמור לעיל, בהתאמה, יוקצה לות"ת על ידי המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל סכום תוספתי שלא יעלה על 10

מלש"ח לטובת התמיכה כאמור והות"ת יקצה מימון משלים בסכום זהה. המשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל יקצה בשנת 2023 סכום של עד 2 מלש"ח, בשנת 2024 סכום של עד 4 מלש"ח ובשנת 2025 סכום של עד 4 מלש"ח.

בכפוף לקיומו של תקציב ובכפוף לאמור בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ניתן יהיה להעביר סכומים שלא נוצלו בשנה אחת לשנה שאחריה.

ג. **שדרוג המרכז הלאומי לחקר החקלאות הימית באילת** – להפוך את המרכז הלאומי לחקלאות ימית (להלן – מלח"י) באילת למרכז מוביל מסוגו בעולם המשלב מחקר, חינוך ויישום, המושתת על שיתופי פעולה עם גופי מחקר בישראל ועם גופים בין-לאומיים, לקידום החקלאות הימית בישראל, בכפוף לכל דין, בין היתר על ידי שיפור יכולות המחקר בתחום ייצור מזון מהים באמצעות שדרוג מתקני רבייה וגידול, הטמעת שימוש במים ואנרגיה במערכת גידול, מערכות סולריות, השלמת פעילות רשות הניקוז, הסדרת מבנים ומתחם הקמפוס והקמת מרכז מבקרים והדרכה.

לצורך כך ובכפוף להעברת מלח"י למינהל המחקר החקלאי (מכון וולקני) במשרד החקלאות, בכפוף לכל דין, בהמשך להחלטות הממשלה הקודמות מס' 4994(חכ/183) מיום 19.2.2009 והחלטה 2461(חכ/59) מיום 2.3.2017, יקצה מינהל המחקר החקלאי 22 מיליון ₪ בפריסה שווה בין השנים 2023-2026. הנהלת מינהל המחקר החקלאי במשרד החקלאות, בתיאום עם המדען הראשי במשרד החקלאות ובהתייעצות עם אגף לדיג וחקלאות מים, יגבשו תוכנית עבור המרכז הלאומי לחקלאות ימית כך שהעצמתו תביא להרחבת תרומתו היישומית לקידום החקלאות הימית בישראל ובים התיכון לצד קידום הגיוון התעסוקתי באילת-חבל אילות וזאת תוך שמירה על הסביבה הימית.

בכפוף לקיומו של תקציב ובכפוף לאמור בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ניתן יהיה להעביר סכומים שלא נוצלו בשנה אחת לשנה שאחריה.

ד. **מעבדות שירות "מרכז תמיכה להאצת יזמים"** – להטיל על משרד החקלאות לתמוך בהקמה והפעלה של תשתיות למעבדות שירות על מנת לסייע ליזמים בפיתוח מוצרים הנמצאים בסטאטוס שבין שלב הפיתוח לשלב התעשייה בחקלאות ובביוטכנולוגיה ימית.

לצורך יישום סעיף זה יקצה משרד האוצר למשרד החקלאות 5 מלש"ח בשנת 2022. מינהל המחקר החקלאי יקצה מתקציבו 3 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2025.

בכפוף לקיומו של תקציב ובכפוף לאמור בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ניתן יהיה להעביר סכומים שלא נוצלו מתקציב משרד החקלאות בשנה אחת לשנה שאחריה.

ה. **תוכנית מחקר לשיתוף פעולה בין מחקר ותעשייה (תוכנית ניצן) -** להטיל על משרד החקלאות, באמצעות המדענית הראשית במשרדו, לפעול להוצאת קול קורא שיפורסם על ידי המשרד במסגרת "תוכנית מחקר לשתי"פ בין מחקר לתעשייה". להנחות את המשרד לתעדף במסגרת זו מחקרים המבוצעים באזור אילת וחבל אילות או מחקרים שייעודם בתחומי הידע הרלוונטיים להחלטה זו, כפי שייקבעו במסגרת נוהלי העבודה המקובלים של המדענית הראשית במשרד החקלאות.

ו. **מנהלת -** להורות למשרד החקלאות להפעיל מנהלת שתהיה אחראית לתכלול וביצוע החלטה זו, על כלל הנושאים המנויים בה (להלן – המנהלת). המנהלת תלווה את ההקמה והניהול של אתרי פארק החקלאות הימית והאקוסיסטם, תיזום ותתכלל את שיתופי הפעולה הכלכליים, המדעיים והחקלאיים. המנהלת תהיה אחראית על הקמת צוותי העבודה וההיגוי, בתיאום עם משרדי הממשלה וגופי הרגולציה הרלוונטיים. המנהלת תהיה אחראית להפעלת מיזמים של עידוד והעצמת סטודנטים בתחומי לימוד מזון מהים ומדבור, עידוד חברות ויזמים בהקמת חברות ומתחמי ניסוי ומו"פ והעתקתם לפארקי התעשייה באזור הרלוונטי להחלטה זו, ותסייע בפיתוח תשתיות לקידום ענף החקלאות הימית והמדברית באזור זה. המנהלת תפעל בתיאום עם המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל במנגנון שייקבע על ידי המנהלים הכלליים של שני המשרדים.

הפעלת המנהלת תתוקצב על ידי משרד החקלאות בסך של 5 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2022-2026.

המנהלת תהיה אחראית כאמור על ניהול התקציבים הבאים :

1. **תקציב תשתיות -** המנהלת תפעיל תקציב לתשתיות בסך 10 מלש"ח, אשר ייועד לפיתוח תשתיות לקידום ענף החקלאות הימית והמדברית באזור.

לצורך יישום סעיף זה יתוקצבו 10 מלש"ח ע"י משרד החקלאות והמשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל בחלוקה ובפריסה שווה החל משנת 2023 ועד שנת 2026.

2. **תקציב עידוד סטודנטים** - להטיל על המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות תקציב של 1 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2023-2026 למיזמי עידוד סטודנטים הלומדים בעיר אילת או חבל אילות.

בכפוף לקיומו של תקציב ובכפוף לאמור בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ניתן יהיה להעביר סכומים שלא נוצלו בשנה אחת לשנה שאחריה.

ז. **קרן קמ"ח (BARD)** - להטיל על משרד החקלאות, באמצעות המדענית הראשית במשרדו, לפעול להעברה מתקציבו 5 מלש"ח לשנה במשך 5 שנים, ועל המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל לפעול להעברת 2 מלש"ח לשנה במשך 5 שנים לקרן קמ"ח (BARD) לטובת פרסום קול קורא לשת"פ בין חוקרים מכלל ישראל וארה"ב בתחום חקלאות ימית תוך דגש על פתרונות בתחומי הביוטכנולוגיה הימית והחקלאות המים והמדברית, המתחייבים בשל שינויי האקלים. העברת הכספים לקרן תיעשה בהתאם לקבוע בכללי האמנה המשותפת בין ממשלת ארה"ב ובין ממשלת ישראל בדבר ייסוד הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח חקלאיים ארצות הברית – ישראל אשר אושרה ביום 18.12.1979, בכפוף ובמקביל להעברת כספים בהיקף זהה על ידי ממשלת ארה"ב.

ח. **מיתוג באמצעות כנסים בין-לאומיים** - להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, משרד החקלאות והמשרד לשיתוף פעולה אזורי להפעיל ולקדם אירועי כנסים ותערוכות בין-לאומיות שיתקיימו באילת ובחבל אילות בתחום של מזון המים והמדבר - חקלאות וביוטכנולוגיה ימית ומדברית.

לצורך יישום סעיף זה, בשנת 2022 יקצה המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל 300 אלש"ח מתקציבו והמשרד לשיתוף פעולה אזורי יקצה 500 אלש"ח מתקציבו למשרד החקלאות ופיתוח הכפר. החל משנת 2023 יקצה המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל מתקציבו סך של 500 אלש"ח לשנה, בפריסה שווה לשנים 2023 עד 2026.

בכפוף לקיומו של תקציב ובכפוף לאמור בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, ניתן יהיה להעביר סכומים שלא נוצלו בשנה אחת לשנה שאחריה.

7. חדשנות טכנולוגית

א. קידום חדשנות בתחומי הביוטכנולוגיה והחקלאות הימית באזור

אילת וחבל אילות - לרשום את הודעות משרד החקלאות, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה והרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית (להלן – רשות החדשנות) כי יפעלו במשותף, באמצעות רשות החדשנות, בעיר אילת וסביבתה מול קהילות היזמים, גופי המו"פ, מכוני המחקר, התשתיות להרצת פיילוטס וניסויים, וזאת על מנת לעודד הקמת חברות הזנק ופעילות מחקר, פיתוח וניסוי באזור, על בסיס זיהוי חוזקות מקומיות, ובפרט בתחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים, על מנת להגדיל את הנגישות של חוקרים ויזמים למסלולי ההטבות המופעלים על-ידי רשות החדשנות. בנוסף, תסייע רשות החדשנות להפעלת ארגוני-חול רגולטוריים לניסויים בתחומי הביוטכנולוגיה הימית והחקלאות הימית בעלי חדשנות טכנולוגית באזור העיר אילת. פעילות רשות החדשנות כאמור בסעיף זה תבוצע בהתאם להוראות החוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, תשמ"ד-1984 (להלן – חוק החדשנות), סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה ומבלי לפגוע בסמכויות האורגנים שלה.

ב. קידום יזמות בתחומי הביוטכנולוגיה הימית/החקלאות הימית -

לרשום את הודעות משרד החקלאות, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה ורשות החדשנות כי על מנת לקדם את תחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים והמדבר בישראל, אשר בהם קיימים יתרונות יחסיים לאזור אילת וחבל אילות, יפעלו במשותף באמצעות רשות החדשנות לעידוד יזמות והנבטת חברות בתחומים אלו, תוך הפעלת כלים שונים מתוך כלל כלי רשות החדשנות. לצורך כך, לרשום את הודעות משרד החקלאות, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ורשות החדשנות כי יקצו מתקציבם עד 10 מלש"ח (סה"כ עד 30 מלש"ח) באופן שווה לכל גורם ובחלוקה אחידה על פני השנים 2022-2026. בשנת 2022 יקצה משרד האוצר למשרד החקלאות 2 מלש"ח לביצוע סעיף זה. פעילות רשות החדשנות כאמור בסעיף זה תבוצע בהתאם

להוראות חוק החדשנות, סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה ומבלי לפגוע בסמכויות האורגנים שלה.

ג. **תוכנית פיילוטים** - על מנת להביא להתקדמות משמעותית בתחום באמצעות תמיכה במיזמים בשלבי הניסוי וההדגמה במסגרת מסלול הטבה מס' 2 של רשות החדשנות – תמיכה בחדשנות טכנולוגית של התעשייה בשיתוף עם גורמי ממשל (להלן – קרן הפיילוטים), לרשום את הודעות רשות החדשנות ומשרד החקלאות כי יתקצבו בחלקים שווים 2 מיליון ₪ כל שנה למשך 4 שנים החל משנת 2023 עבור תמיכה בחברות בשלבי הפיילוט לקידום חדשנות טכנולוגית בחקלאות ימית ומדברית וביוטכנולוגיה ימית במסגרת קרן הפיילוטים. פעילות רשות החדשנות כאמור בסעיף זה תבוצע בהתאם להוראות חוק החדשנות, סמכויותיה והאמצעים העומדים לרשותה ומבלי לפגוע בסמכויות האורגנים שלה.

ד. בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ולצורך מימון הסכום התוספתי הכולל שיוקצה למימון החלטה זו בשנים 2023-2022, לתקן את החלטת הממשלה מס' 551 מיום 24 באוקטובר 2021, כך שלאחר סעיף 1(ה)(2) יבוא:

"(3) תוכנית רב-שנתית לפיתוח העיר אילת וחבל אילות, בכפוף להחלטת ממשלה שתובא בנושא."

ה. לטובת מימון החלטה זו ובהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, משרד החקלאות, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, המשרד לשיתוף פעולה אזורי והרשות לחדשנות יקצו את התקציבים המפורטים בהחלטה זו, לפי העניין, בשנים האמורות באותם סעיפים מתקציב הרכש שלהם לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף החוק האמור. המשרדים ואגף התקציבים במשרד האוצר רשאים להסכים ביניהם על הקצאה מתקציב שונה מהתקציב המפורט לעיל לשם ביצוע הפעולה המאזנת כאמור. האמור לעיל אינו מתייחס לתקציב התוספתי כאמור בסעיף 8 שלעיל.

10. כל פעולה או החלטה מכוח החלטת ממשלה זו, שעשויה להשפיע על תחומי ופעילות נמלי הים באילת, כפי שהוכרזו על ידי שרי התחבורה בצווים לפי פקודת הנמלים, [נוסח חדש], התשל"א-1971, לרבות בהיבטי התכנון, פוטנציאל פיתוח הנמל, שטחי הנמל והתפעול בים וביבשה, דורשת הסכמת שרת התחבורה והבטיחות בדרכים.

עדיפות לאומית

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – החוק), בנושא אזורי עדיפות לאומית, החלטה זו, העוסקת בקידום תכנית רב שנתית לפיתוח העיר אילת וחבל אילות כמוקד לאומי ובינלאומי לייצור מזון מהים והמדבר, נשענת על השיקולים שבפרק עדיפות לאומית של החלטה 4662 והקבועים בסעיף 151(ב)(2) לחוק בעניין חוסנו הכלכלי והחברתי של האזור, בסעיף 151(ב)(4) לחוק בעניין מיקומו הגיאוגרפי והמרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה ומרכז הארץ וסעיף 151(ב)(5) לחוק בעניין הצורך בצמצום פערים בין האזור לבין אזורי אחרים, כשלצד שיקולים מקצועיים הנוגעים למאפייני האזור והרשויות הנמצאות בו ולמטרות ההחלטה.

חוסן כלכלי וחברתי - אילת וחבל אילות הן שתי הרשויות המקומיות הדרומיות ביותר במדינה המאכלסות יחד יותר מ-56,000 תושבים. מתוך דוח של חברת הייעוץ PwC לתכנית אסטרטגית לעיר אילת (2016) שהוכן עבור משרד האוצר (להלן – דוח PwC) עולה כי כ-90% מכוח העבודה בעיר אילת תלוי בענף התיירות (ישירות או בעקיפין) ושיעור המשרות של ענף התיירות מסך משרות השכירים באילת הוא הגבוה ביותר (26.5%) בישראל וכפול מהמקום הבא (טבריה). נתונים אלו מעידים על אי-גיוון תעסוקתי ועל תלות רבה בענף התיירות והמסחר הכרוך בו, הפוגעים בחוסן הכלכלי והחברתי של אילת, במיוחד בעת תקופות משבר. בנוסף למשבר התיירות באילת בשנים האחרונות ופגיעה ברווחת התושבים עקב סגירת שדות התעופה (דוב ואילת), תלות זו בתיירות היוותה בשנתיים האחרונות גורם מכריע בפגיעה בכלכלת העיר עקב מגפת הקורונה, שפגעה בתיירות באופן קיצוני ביותר.

העיר אילת סובלת ממאפיינים דמוגרפיים בעיתיים כמו אחוז הגירה שלילי (1.08% ממוצע שנתי) ומתחלופה גבוהה של תושבים (מקום שני בישראל). חבל אילות (כ-4,500 תושבים) לעומת זאת, מאופיין במאזן הגירה חיובי ותנודתיות נמוכה יחסית, אך מדובר במספר קטן יחסית של תושבים.

בדוח PwC שהוכן עבור משרד האוצר נבחנו מספר מנופים ויוזמות כלכליות לגיוון תעסוקתי ולשיפור החוסן הכלכלי חברתי של העיר אילת. בנוסף ליוזמות הכרחיות בתחומי החינוך, בריאות ותחבורה, זוהו 16 יוזמות נוספות בתחומים שונים אשר דורגו בהתאם למידת השפעתם על שיפור הגיוון התעסוקתי ומידת מורכבותם. תחום החקלאות הימית נמצא כיוזמה היחידה שהיא בעלת השפעה גבוהה אך היא בעלת מורכבות גבוהה למימושה, ולפיכך, מחייבת סיוע בהתנעתה.

פרנסת תושבי חבל אילות מתמקדת בעיקר בחקלאות הכוללת גם חקלאות ימית. סגירת כלובי הדגים במפרץ אילת בשנת 2008 הביאה לפגיעה בהכנסות

של מספר ישובים בחבל אילות, וביניהם ישובים (קיבוצים) שבהם ההכנסה מגידול דגים ימיים הגיעה עד כדי 40% מהכנסתם השנתית. משבר זה הביא להעסקת הפעילות של החקלאות הימית בחלקה הניכר לים התיכון וצמצום מספר המשרות בתחום זה בחבל אילות. החלטת ממשלה זו מקדמת אפשרויות להחזרת משרות ומקורות פרנסה בתחום החקלאות הימית לתושבי אילת ואילות, במתקנים יבשתיים, תוך שמירה על הסביבה הימית.

פוטנציאל ההתפתחות הכלכלית הנוכחי של אזור זה, מעבר לתשתיות התיירות הקיימות בעיר אילת ובחבל אילות, אינו מספיק להבטחת ביסוס העיר והאזור בראייה ארוכת טווח. נדרשת "קפיצת מדרגה" משמעותית במינוף המשאבים הקיימים באזור ואימוץ ראייה אסטרטגית, המתייחסת גם למגמות אזוריות ועולמיות משמעותיות. בדוח PwC וכן בסקר היתכנות ופרוגרמה לפארק חקלאות ימית ידידותית לסביבה באילת אילות שהוכן עבור משרד החקלאות ומשרד הכלכלה והתעשייה (צנובר 2017) הוגדרו תחומי הביולוגיה, הביוטכנולוגיה והחקלאות הימית כתחומים היכולים להוסיף היקף משרות נכבד (מאות משרות ישירות ואף אלפי משרות במעגלי תעסוקה משניים) וכן לתרום להרכב אנושי איכותי בהביאם הון אנושי מיומן הנדרש לפיתוח תחומים אלו. תחומים אלו זוהו כנשענים על יתרונות יחסיים של אזור אילת וחבל אילות, אשר יפורטו בהמשך, אך בעיקר – קירבה למוקדי ידע וניסיון הקיימים באילת וחבל אילות בתחומים אלו, אך טרם הצליחו לייצר היקפי פעילות כלכלית משמעותית.

מיקום גיאוגרפי ופריפריאליות - על פי קובץ הרשויות המקומיות בישראל – 2019, מצויות העיר אילת ומועצה אזורית חבל אילות ב"אשכול פריפריאליות" 1, שהוא האשכול הנמוך ביותר, והן הרשויות היחידות באשכול מדד פריפריאליות זה המדד משקלל נגישות פוטנציאלית, גודל אוכלוסייה וקירבה למחוז תל אביב מדרג את אילת וחבל אילות, ומניב ערכי מדד הנמוכים ביותר עבור אילת וחבל אילות (2.483 ו-2.398, בהתאמה), בהפרש גבוה מרשויות אחרות, המשקף את בידודן מיתר הרשויות בארץ.

ריחוק גיאוגרפי זה מביא לפגיעה ביכולת פיתוח עסקים ומפעלים באילת וחבל אילות. מדוח של מרכז המחקר והמידע של הכנסת על הפטור ממע"מ באילת (2007) עולה, כי עלויות השיווק באילת גבוהות עקב הריחוק וכן ההוצאה למשפחה גבוהה ביחס להוצאה הממוצעת בישראל. מזה שנים מתקשים להתפתח באילת ענפי תעסוקה משמעותיים מעבר לענף התיירותי על אף תכניות סיוע מגוונות. גם תכניות אקדמאיות בתחומים אחרים, כגון מסלול לביוטכנולוגיה ימית של אוניברסיטת בן גוריון בקמפוס אילת, לא מצליחות להתרחב ואף מצטמצמות בשנים האחרונות. יתרה מכך, כתוצאה ממחסור במשרות בתחום מקצועי זה, חברות ופעילות כלכלית מתפתחת בתחום זה או בתחומים משיקים אחרים, בוגרים המסיימים מסלול אקדמאי זה אינם

נשארים בעיר אילת וחבל אילות. במקביל, מתפתחים במרכז הארץ פעילויות אקדמיות וכלכליות בתחומי הביולוגיה והחקלאות הימית, המאיימים על המשך פיתוח נושאים אלו באילת וחבל אילות, ועל הפוטנציאל הגלום בתחומים אלו לכלכלת האזור. מכאן, שמהלכי סיוע בפיתוח האקוסיסטם האקדמי ותשתיות שיסייעו לחברות לקבוע פעילותן באילת וחבל אילות בתחומים אלו יכולים להביא לצמצום פערים פריפריאליים בין העיר אילת וחבל אילות לבין אזורים ויישובים אחרים.

צמצום פערים ושיקולים מקצועיים הנוגעים למאפייני האזור - דוח מבקר
המדינה שהתפרסם בשנת 2011 ציין כי לעיר אילת מבנה דמוגרפי ייחודי ותנודתי בהשוואה לערים אחרות בישראל בעלות מספר תושבים דומה. כך, בעיר אילת קיים שיעור גבוה של משפחות חד-הוריות באופן יחסי (אשר עמד על כ-13.7%), שיעור גבוה של צעירים באופן יחסי (אשר עמד על כ-20% בגילאים 20-29) ושיעור גבוה של מסתננים מאפריקה באותה העת, שחלקם מועסקים בבתי המלון בעיר. רמת השכר בעיר אילת היתה נמוכה בכ- 16% בהשוואה לממוצע הארצי. השענות העיר על ענף התיירות כענף כלכלי יחיד חושף את העיר לסיכונים שונים המאפיינים את ענף התיירות, וכך נוצר מצב שהעיר אינה ממצה את מלוא הפוטנציאל הגלום בה, בזמן שקצב הפיתוח של שכנותיה, עקבה וטאבה, מקבל תנופה רצינית.

היתרונות היחסיים של אילת וחבל אילות בהקשר לפיתוח תחום הביולוגיה, ביוטכנולוגיה וחקלאות ימית תוארו היטב בדוח חברת עדליא שעסק בפיתוח נושא הביוטכנולוגיה הימית באילת (2010). יתרונות אלו כוללים: קירבה ונגישות למקור מי ים באיכות גבוהה (המחייב גם שמירה על הסביבה הימית), רמת קרינת שמש גבוהה (הגבוהה בישראל), אזור עתיר בקרקע פנויה, אם כי לא בקרבת חוף הים, המאפשר זמינות קרקעות לפעילות חקלאית ותעשייתית בתחומים אלו, קירבה לנמל ימי ואווירי, ריכוז גורמי אקדמיה מחקר ופיתוח באילת וחבל אילות, הכוללים את המרכז הלאומי לחקלאות ימית (מלח"י), המכון הבינאוניברסיטאי (IUI), קמפוס אילת של אוניברסיטת בן גוריון, וכן ריכוז של גורמים מסחריים המתמחים בענפי החקלאות הימית, כולל מכון ייצור דגיגים ימיים, חברות גידול אצות, חברות לייצור מלח ומתקנים לחקלאות ימית. יתרונות ונכסים אלו, שבחלקם גם משרתים את תעשיית התיירות, יכולים להוות בסיס למינוף והרחבת תחומי הביוטכנולוגיה והחקלאות הימית ולהביא למיצוי הפוטנציאל הכלכלי באזור אילת וחבל אילות.

בהחלטה 4662 קיבלה ממשלת ישראל החלטה לקדם תחום התעשיות מן הים, החקלאות הימית והביוטכנולוגיה הימית באילת וחבל אילות – בין היתר, לטובת חיזוק פארק תעשיות מן הים, לפעול להגדלת השקעות ההון בתעשייה שעוסקת בייצור מוצרים שמקורם בחומרי גלם מהים או מהמדבר ולהתניע

התחלת הכנת תכניות לשינוי יעוד והכנת תשתיות ראשוניות. ההחלטה הניחה יסודות ראשוניים להתנעת מהלכים שהחלו להתקדם, לרבות תכנון מתקן טיפול במי פלט והכנת מכרז לאתר המשתלות, קידום תכנון להספקה ופינוי מי ים לאתרי הפארק השונים, התנעת הכנת תוכניות מפורטות ושינויי יעוד באתר עמרם ומרחב עברונה, הקמת קהילת חדשנות וכן התנעת פרויקט ביות דג הטונה. יחד עם זאת, התנעה זו מחייבת חיזוק והרחבה על מנת לאפשר מימוש תוכניות, הקמת אתרי הפארק, הרחבת הפעילות האקדמית והמחקרית באילת וחבל אילות.

לפיכך, מתן עדיפות לאומית והטבות במסגרת החלטה זו מבוסס על הצורך במתן מענה לבעיות דמוגרפיות וכלכליות של הרשויות המקומיות באזור, באמצעות מינוף היתרונות היחסיים שלהן, אשר על אף שקיבלו, כאמור, ביטוי בהחלטות ממשלה קודמות, לא מוצו עד כה בהיקפים משמעותיים. תכנית רב שנתית זו מכוונת לפיתוח היתרונות היחסיים הללו.

ההחלטה כוללת שורה של צעדים ופעולות שמטרתן השגת שיפור משמעותי באיכות החיים של תושבי האזור באמצעות פיתוח מנועי צמיחה, חדשנות ויכולות יצור של מזון מן הים ומהמדבר והפיכת העיר והאזור למרכז לאומי ובינלאומי למחקר ופיתוח בתחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות המים והמדבר, לנוכח אתגרי תהליכי שינוי אקלים ומידבור ולצורך חיזוק בטחון המזון של ישראל.

בנספח א' שלהלן יפורטו הסעיפים שעניינם מתן הטבות ליישובי עדיפות לאומית על בסיס חוק עדיפות לאומית והסעיפים המבוססים על שיקולים מקצועיים על-פי הדין הכללי.

בנספח ב' שלהלן מפורטים כלי הסיוע הניתנים במסגרת החלטה זו ביחס לכלי הסיוע שניתנו במסגרת החלטה 4662.

נספח א' - טבלת סיווג סעיפים בהתאם לעדיפות לאומית ושיקולים מקצועיים על-פי הדין הכללי

נושא	סעיף	סעיפי משנה	סוג
פארק חקלאות ימית	3	א, ב, ג, ד, ה	עדיפות לאומית
קידום השקעות הון	4		עדיפות לאומית
תכנית אסטרטגית	5		שיקולים מקצועיים
	6	א, ב, ד, ו, ח, ט	עדיפות לאומית
		ג	שיקולים מקצועיים

מזכירות הממשלה

קידום אקוסיסטם	ה	שיקולים מקצועיים
קרן קמ"ח	ז	שיקולים מקצועיים
חדשנות טכנולוגית	א, ב, ג	עדיפות לאומית

נספח ב' - טבלת השוואה של כלי הסיוע הניתנים במסגרת החלטה זו ביחס
להחלטה 4662

נושא	סעיף ראשי	סעיפי משנה	סטטוס ביחס להחלטה 4662
פארק ימית מזון מהים	3	א – תכנית עבודה ולו"ז לפיתוח תשתיות פארק	כלי המשכי - בהחלטה 4662 סעיף 4א' הוקצו משאבים חלקיים לאתרי המשתלות ועברונה ולא ניתנה התייחסות לתשתיות העל (לרבות מי (ים) ופיתוח אתרים אלו ואתר עמרם, הנדרשים על מנת לקדם מימוש החלטות הממשלה.
		ב – אתר משתלות	כלי חדש – בהחלטה 4662 לא ניתן כל סיוע לפיתוח תשתיות על ופיתוח השטח.
		ג – טיפול במי פלט באתר המשתלות	כלי המשכי – בהחלטה 4662 סעיף 4א'(3) הוקצו 5 מלש"ח למתקן טיפול במי פלט, אשר ינוצלו להקמתו, על סמך תכנון שכבר בוצע. ההחלטה הנוכחית נועדה לתגבר את ההפעלה של מתקן חלוץ לטיפול במי הפלט.
		ד – סיוע ליצרנים חקלאיים	כלי חדש – בהחלטה 4662 לא ניתן כל סיוע להשקעות הון בחקלאות, כמקובל בענפים אחרים.
		ה – אזור תעשייה משולב במרחב עברונה ובסביבתו	כלי המשכי – בהחלטה זו הורחבו המנגנונים ליישום פיתוח השילוב בין תעשייה וחקלאות, המופיעים בהחלטה 4662 סעיף 4א'.
קידום השקעות הון בתעשייה	4		כלי המשכי – המאריך את פרק הזמן לכלי המוגדר בהחלטה 4662 (סעיף 4ב').
תכנית אסטרטגית לאומית לענף החקלאות הימית	5		כלי חדש
קידום אקוסיסטם חינוכי ואקדמי	6	א – תכנית בית ספרית	כלי חדש
		ב – קידום מחקר והוראה אקדמיים	כלי חדש

מזכירות הממשלה

		<p>ג - שדרוג המרכז הלאומי לחקר חקלאות ימית באילת (מלח"י) מלש"ח לפרויקט יצוא דגיגים וביות דג הטונה (המתקיים ברובו במלח"י אילת), ולהעצמת מלח"י, אך לא הוקצה מימון לשדרוג תשתיות הכרחיות.</p>	<p>כלים המשכיים - העברת מלח"י מוזכרת במספר החלטות ממשלה קודמות (לרבות בהחלטות 4494, 4662), אך טרם בוצעה.</p>
		<p>ד - מעבדות שירות "מרכז תמיכה להאצת יזמים"</p>	<p>כלי חדש</p>
		<p>ה - תכנית מחקר לשתיים בין מחקר ותעשייה (תכנית ניצן)</p>	<p>כלי חדש - בתעדוף אילת אילות</p>
		<p>ו - מנהלת</p>	<p>כלי חדש</p>
		<p>ז - קרן קמ"ח (BARD) הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות ימית ומדברית</p>	<p>כלי חדש - בתעדוף תחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות ימית ומדברית</p>
		<p>ח - מיתוג כנסים</p>	<p>כלי חדש</p>
		<p>ט - שטח מחקר ימי</p>	<p>כלי חדש</p>
		<p>א - קידום חדשנות בתחומי הביוטכנולוגיה והחקלאות הימית באילת-אילות</p>	<p>כלי חדש, המרחיב את פעולת הקמת קהילת החדשנות על פי החלטה 4662 סעיף 4(ג), אשר הוקמה לאחרונה.</p>
		<p>ב - קידום יזמות בתחומי הביוטכנולוגיה וחקלאות ימית</p>	<p>כלי חדש - בתעדוף תחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות ימית ומדברית</p>
		<p>ג - תכנית פיילוטים</p>	<p>כלי חדש - בתעדוף תחומי הביוטכנולוגיה הימית וחקלאות ימית ומדברית</p>